

موسویان: قطعنامه 598 جام زهر نبود/ اگر حمایت رهبری نباشد به جایی نمی رسیم

تاریخ: ۱۱ بهمن ۱۳۹۳ - ۰۹:۵۳

کد خبر: ۱۴۷۰۴۷

سید حسین موسویان از محوری‌ترین اعضای تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای کشور در دولت اصلاحات که در حدود پنج سال گذشته به کارهای مطالعاتی و تدریس در دانشگاه‌های آمریکا پرداخته است، در یک سال اخیر به ویژه پس از انتخاب حسن روحانی به ریاست جمهوری، یکی از موثرترین و فعال‌ترین صاحب نظران ایرانی در عرصه بین‌الملل درباره موضوع و مذاکرات هسته‌ای بوده است.

موسویان حدود یک ماه پیش برای دیدار مادرش به ایران آمد. وی با حضور در ایسنا به سوالات مختلف از جمله توافق ژنو، مذاکرات آینده ایران و 5+1 و ... به پاسخ داد.

سفیر پیشین ایران در آلمان و معاون و سخنگوی پیشین شورای عالی امنیت ملی درباره توافق ژنو معتقد است که "توافق نه فتح‌الفتوح است و نه ننگین." او گفت که باید به مردم صریح گفت، در مذاکره امتیاز می‌دهیم و امتیاز می‌گیریم.

وی درباره پذیرش برخی محدودیت‌ها در برنامه غنی‌سازی یا اجرای پروتکل الحاقی در گام نهایی تصریح کرد: نباید در داخل طوری شعار دهیم که اگر فردا روزی پروتکل الحاقی را پذیرفتیم، مردم احساس شکست کنند. همه کشورهای که غنی‌سازی دارند، پروتکل را پذیرفته‌اند.

این عضو پیشین تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای رسیدن به توافق با 5+1 را در مذاکرات بر سر گام نهایی "امکان‌پذیر" دانست و گفت: کف مطالبات ایران در توافق نهایی باید غنی‌سازی در خاکش و برداشتن همه تحریم‌ها باشد.

سید حسین موسویان در گفت‌وگو با ایسنا، در پاسخ به این پرسش که چرا در دوره مدیریت آقایان روحانی، لاریجانی و جلیلی بر پرونده هسته‌ای درباره "حق" غنی‌سازی ایران توضیحی که امروز در مذاکرات هسته‌ای ارائه می‌شود، مبنی بر این‌که «ایران به دنبال شناسایی حق غنی‌سازی‌اش از سوی آمریکا و کشورهای 5+1 نیست، چون انپی‌تی این حق را به او داده است» نشنیده یا در رسانه‌ها و در تحلیل‌ها ندیده ایم؟ تصریح کرد: بر اساس انپی‌تی تمام اعضا می‌توانند از تکنولوژی صلح‌آمیز هسته‌ای برخوردار شوند و در متن این معاهده هیچ کلمه‌ای تحت عنوان «غنی‌سازی» وجود ندارد، اما تولید سوخت برای مصارف صلح‌آمیز جزئی از تکنولوژی هسته‌ای است.

تولید سوخت از طریق غنی‌سازی و آب سنگین قانونی است

وی اظهار کرد: تولید سوخت از دو طریق غنی‌سازی و آب سنگین صورت می‌گیرد و بر اساس متن انپی‌تی هر دو روش مشروع و قانونی است، چون تولید سوخت بخشی از پروسه‌ای است که تکنولوژی صلح‌آمیز هسته‌ای به آن احتیاج دارد، بنابراین طبق انپی‌تی غنی‌سازی مجاز و مشروع است و هیچ اختلافی در بین اعضا در این‌باره وجود ندارد.

این عضو پیشین تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای در دولت خاتمی ادامه داد: اگر برخی از اعضای آژانس مساله غنی‌سازی را زیر سوال می‌برند، حرکتی سیاسی است. کشورهای زیادی عضو انپی‌تی هستند و غنی‌سازی هم دارند مثل آلمان، آرژانتین، هلند، برزیل و ژاپن. اگر غیرقانونی بود طبق معاهده این کشورها هم نباید غنی‌سازی داشته باشند.

موسویان درباره اختلاف نظر برخی کشورها با ایران بر سر غنی‌سازی تصریح کرد: اختلاف از اینجا شروع می‌شود که ایران می‌گوید طبق انپی‌تی غنی‌سازی حق مشروع ماست و قدرت‌های بزرگ می‌گویند، طبق مقررات آژانس همه اعضا موظف به اجرای قطعنامه‌های شورای حکام هستند و ایران عضو آژانس است و باید قطعنامه‌ها را اجرا کند. بر همین اساس شورای حکام از ابتدا تعلیق غنی‌سازی، اجرای پروتکل الحاقی، ترتیبات فرعی کد اصلاحیه 3.1 و دسترسی‌های فراتر از پروتکل الحاقی را خواستار شد. ایران بخشی از این درخواست را اجرا و بخشی دیگر را اجرا نکرد.

در دولت احمدی‌نژاد پروتکل الحاقی اجرا و دسترسی‌های فراتر از آن غیررسمی داده شد

این دیپلمات پیشین کشور با بیان این‌که ایران پروتکل الحاقی را در دولت آقای خاتمی به طور رسمی و در دولت آقای احمدی‌نژاد غیررسمی اجرا کرد، گفت: بر اساس گزارش مدیرکل آژانس دسترسی در قالب پروتکل الحاقی در دولت قبل به دفعات داده شده است. این در حالی بود که دولت اعلام می‌کرد طبق مصوبه مجلس شورای اسلامی پروتکل را اجرا نمی‌کند. همچنین در دولت آقای خاتمی دسترسی فراتر از پروتکل الحاقی داده شد و در دولت آقای احمدی‌نژاد هم این دسترسی‌ها داده شد. مثلا بازدیدی که آقای هرمان ناکارتس، معاون آمانو در اوت 2011 از بخش تحقیق و توسعه سانتریفیوژها و آب سنگین اراک داشت. آقای فریدون عباسی رییس وقت سازمان انرژی اتمی آن زمان اعلام کرد که ما حاضریم پنج سال دسترسی کامل دهیم و یک هفته برای ارایه نمونه دست بازرسان را در آن مقطع باز گذاشت و تمام تکنولوژی ایران را آنها بازدید کردند.

دسترسی‌های آژانس به مراکز فعالیت‌های هسته‌ای ایران در تاریخ آژانس بی‌سابقه است

موسویان با اشاره به اظهارات نماینده وقت ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مبنی بر این‌که "ایران دسترسی‌های فراتر از پروتکل الحاقی به آژانس داد" خاطرنشان کرد: هیچ عضو آژانس تاکنون دسترسی‌هایی که ایران فراهم کرده را نداده است و چنین دسترسی‌هایی در تاریخ آژانس در بخش تحقیق و توسعه سانتریفیوژها سابقه ندارد.

وی اظهار کرد: قدرت‌های بزرگ برای توجیه افکار عمومی‌شان آن بخش از حقوق ایران که غنی‌سازی را برایش مجاز می‌دانند عنوان نمی‌کنند، بلکه می‌گویند طبق قطعنامه‌های شورای حکام و شورای امنیت ایران باید غنی‌سازی را تعلیق کند و ایران را متخلف نشان می‌دهند.

این استاد دانشگاه در استدلالی حقوقی با اشاره به قطعنامه‌های شورای امنیت درباره ایران در بحث هسته‌ای خاطرنشان کرد: بر اساس منشور سازمان ملل همه اعضا موظف به اجرای قطعنامه‌ها هستند و قطعنامه‌های شورای امنیت بر اجرای کنوانسیون‌ها تفوق دارد، چون شورای امنیت در قالب فصل هفتم منشور ملل متحد، نمی‌تواند بر هیچ چیزی وقتی موضوع تهدید و صلح امنیت بین‌الملل مطرح است مسلط باشد. وقتی پرونده هسته‌ای ایران در سال 2006 به شورای امنیت ارجاع داده شد و طبق فصل هفتم منشور برنامه هسته‌ای ایران تهدید صلح و امنیت بین‌الملل شد، مباحث و استدلال‌های ایران درباره حقوقش در چارچوب آن پی تی تحت‌الشعاع قرار گرفت.

ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت را از اساس غیرقانونی می‌دانم

وی خاطرنشان کرد: البته این تفسیر ظالمانه است و ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت را از اساس غیرقانونی می‌دانم. در یکی از مجامع علمی بین‌المللی درباره این‌که ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت غیرحقوقی و غیرقانونی است بحث شد، یکی از سفرای سابق اروپایی که عضو هیات مذاکره‌کننده اروپا با ایران هم بود اظهار کرد که "نگویید غیرقانونی، بگویند غیرحقوقی." او استدلال می‌کرد که ارجاع غیرحقوقی است چون ایران هیچ انحرافی به سمت ساخت سلاح و بمب هسته‌ای نداشت و به آژانس اجازه دسترسی و نظارت هم داده بود، بنابراین دلیلی حقوقی برای ارجاع به شورای امنیت وجود نداشت، اما غیرقانونی نیست چون قانون قطعنامه شورای امنیت است.

موسویان در ادامه تاکید کرد: استدلال ایران برای داشتن راکتور آب سنگین، غنی‌سازی تا 100 درصد، نداشتن محدودیت در سانتریفیوژها یا ساخت مراکز غنی‌سازی به طور کامل درست است، اما طرف مقابل می‌گوید طبق مقررات آژانس تا زمانی که به طور صد در صد صلح‌آمیز بودن برنامه هسته‌ای از نظر آژانس ثابت نشده و آژانس در این باره گزارش نداده است، باید پروتکل الحاقی را برای راستی‌آزمایی اجرا و غنی‌سازی را تعلیق کنید.

طبق انپی‌تی غنی‌سازی حق ماست چه به رسمیت بشناسند، چه نشناسند

معاون پیشین شورای عالی امنیت ملی با اشاره به اصرار غرب بر تعلیق غنی‌سازی در ایران تصریح کرد: آنها در این بحث در برابر استدلال ایران که غنی‌سازی را حق خود می‌داند، معتقدند "اول برادریات را ثابت کن، بعد ادعای ارث کن". یعنی اول ایران قطعنامه‌های شورای حکام و شورای امنیت را اجرا کند، بعد که صد در صد صلح‌آمیز بودن برنامه هسته‌ای ایران تایید شد، ادعای غنی‌سازی کند. اما در مقابل ما معتقدیم طبق انپی‌تی غنی‌سازی حق ماست و آن را مذاکره نمی‌کنیم، چه آن را به رسمیت بشناسند، چه نشناسند. چه قوانین و مقررات آژانس آن را بپذیرد، چه نپذیرد.

موسویان درباره نپذیرفتن "حق" غنی‌سازی برای ایران از سوی آمریکا با این استدلال که این کشور غنی‌سازی را برای هیچ کشوری به رسمیت نشناخته است، اظهار کرد: استراتژی و رویه آمریکا درباره غنی‌سازی بعد از تصویب معاهده انپی‌تی این بوده است که غنی‌سازی را در هیچ کشوری به طور رسمی به رسمیت نمی‌شناسد، چون در متن انپی‌تی کلمه «غنی‌سازی» وجود ندارد، بنابراین آنها می‌گویند تنها «بهره‌مندی» ایران از تکنولوژی صلح‌آمیز هسته‌ای را به رسمیت می‌شناسند. طرف ایرانی می‌گوید در توافق باید کلمه «غنی‌سازی» بیاید وگرنه توافقی صورت نمی‌گیرد، چون اصل مناقشه هسته ای بر سر همین غنی‌سازی است.

در توافق ژنو زمینه پذیرش عملی غنی‌سازی ایران فراهم شده است

وی با بیان این‌که "در مذاکرات هسته‌ای اخیر، 1+5 به ویژه آمریکا به طور ضمنی و عملی غنی‌سازی در خاک ایران را پذیرفت" گفت: معتقدم در توافق ژنو زمینه پذیرش عملی غنی‌سازی ایران فراهم شده است، اما برخی در داخل فکر می‌کنند در همین توافق اولیه باید از همان ابتدا غنی‌سازی ایران به رسمیت شناخته شود یا همه تحریم‌ها برداشته می‌شد! ولی باید گفت که توافق زمینه را برای معامله‌ای که این مسایل در آن لحاظ و محقق شود، فراهم می‌کند. درست مثل اتفاقی که برای ژاپن صورت گرفت. آمریکا غنی‌سازی را برای ژاپن هم به رسمیت نشناخت، اما قبول کرد با دو شرط اساسی غنی‌سازی را داشته باشد، اول این‌که کمتر از 5 درصد غنی کند و دوم پروتکل الحاقی را اجرا کند.

این عضو پیشین تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای تصریح کرد: بر اساس برداشت سیاسی و تجربه‌ای که در چند سال گذشته در آمریکا و اروپا به دست آوردم، اگر بخواهیم تصویری از توافق نهایی میان ایران و 1+5 در بحث هسته‌ای داشته باشیم، این توافق بر چهار مبناست. اول برداشته شدن تحریم‌های یک‌جانبه و چندجانبه مرتبط با موضوع هسته‌ای. دوم پذیرفته شدن غنی‌سازی در خاک ایران. سوم بازرسی‌ها در چارچوب مقررات و خواسته‌های آژانس از برنامه و مراکز هسته‌ای ایران که شامل اجرای پروتکل الحاقی و در برخی موارد فراتر از پروتکل می‌شود. چهارم، تضمین‌هایی که موجب می‌شود برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای ایران در آینده به سمت ساخت سلاح نرود، باید در یک دوره زمانی مشخص باشد. به طور مثال نگه داشتن غنی‌سازی در سطح پنج درصد و متوقف کردن 20 درصد امری فراتر از انپی‌تی است که در دو دولت قبل پذیرفته شده است.

حل مطالعات ادعایی و ابعاد احتمالی نظامی به دسترسی‌های فراتر از پروتکل نیاز دارد

موسویان درباره دسترسی‌های فراتر از پروتکل الحاقی گفت: دسترسی‌های فراتر از پروتکل الحاقی یعنی همان اتفاقی که در دولت آقایان خاتمی و احمدی‌نژاد افتاد، در دولت آقای روحانی هم روی می‌دهد. چرا که حل و فصل مطالعات ادعایی و ابعاد احتمالی نظامی به دسترسی‌های فراتر از پروتکل الحاقی نیاز دارد.

توافق نهایی امکان‌پذیر است

مهم‌ترین چالش مذاکرات گام نهایی درباره حدود و میزان غنی‌سازی و ...

معاون پیشین شورای عالی امنیت ملی اظهار کرد: در مذاکره اگر دو طرف بخواهند بر روی مواضع خود بیایند به نتیجه نمی‌رسند. امکان ندارد که ایران وارد مذاکره‌ای شود که هر چه قدرت‌های بزرگ خواستند بپذیرد و بالعکس.

موسویان در ادامه این گفت‌وگو با اشاره به این‌که در مذاکرات گام نهایی میان ایران و 1+5 چالش‌های پیچیده و سختی را خواهیم داشت، اظهار کرد: یکی از مهم‌ترین چالش‌های سنگین تیم مذاکره‌کننده در گام نهایی بحث درباره میزان، سطح و دامنه غنی‌سازی و تولید سوخت در چارچوب "نیازهای عملی" و مصرف واقعی ایران است که طرف مقابل حتما بر این مسایل موضع جدی دارد. در عین حال معتقدم اگر دو طرف درباره چهار اصل

مذکور آمادگی انعطاف داشته باشند، توافق نهایی امکان‌پذیر است.

در توافق نهایی برای غنی‌سازی حد و مرز وجود خواهد داشت

این دیپلمات با سابقه کشورمان خاطرنشان کرد: جدی‌ترین مذاکرات هسته‌ای دو سه ماه قبل از توافق ژنو صورت گرفت و شش ماه زمان اجرای توافق فرصتی است که ابهامات دو طرف از توافق برطرف شود، اما این که فکر کنیم در توافق نهایی حد و مرزی برای غنی‌سازی ایران وجود نخواهد داشت، تصور غیر واقع‌بینانه‌ای است و چنین چیزی اتفاق نمی‌افتد.

موسویان در پاسخ به این پرسش که در زمان مذاکرات هسته‌ای در دوره شما آیا صحبتی از این که مخالفت‌ها بر سر به رسمیت نشناختن حق غنی‌سازی برای ایران به خاطر استراتژی هسته‌ای آمریکا است که برای همه کشورها اعمال می‌شود؟ هر چند که آمریکا در آن مقطع رسماً طرف مذاکره نبود اما مهم‌ترین محور و پشت پرده مذاکرات اروپایی‌ها با ایران بود، گفت: خیر، چنین چیزی در آن مقطع مطرح نبود.

وی با اشاره به برداشت متفاوت ایران و 5+1 از توافق ژنو و به وجود آمدن ابهاماتی نزد افکار عمومی هر دو طرف به ویژه ایران خاطرنشان کرد: معتقدم هر دو طرف درباره توافق درست می‌گفتند، البته با تعبیر اشتباه. بر اساس توافق ژنو 5+1 قبول کرد که در عمل ایران غنی‌سازی داشته باشد و این امری قطعی است، اما این که "حق" غنی‌سازی را به رسمیت بشناسد، نه درباره ایران و نه کشورهای مثل ژاپن و آلمان و دیگران هم آن را نپذیرفته است.

استدلال موسویان درباره نگاه یکی از فقهای کشور به توافق ژنو

موسویان با اشاره به اظهار نظر یکی از فقهای کشور درباره متن توافق ژنو، خاطرنشان کرد: این فقیه کشور که مسلط به زبان انگلیسی است در جلسه‌ای چند هفته پیش اظهار کردند که "من فقهیم و کارم استدلال متون است و چند بار متن (توافق) را خواندم، اما استنباط نکردم که قدرت‌های بزرگ حق غنی‌سازی ایران را به رسمیت شناختند." البته حرف ایشان درست است، اما در متنی که فعلاً وجود دارد پذیرش عملی غنی‌سازی در خاک ایران هم در دوره مذاکره و هم بعد از آن پذیرفته شده است و در درازمدت بعد از توافق نهایی هم وجود خواهد داشت. معتقدم نباید بر سر واژگان دعوا کنیم.

پذیرش عملی حق غنی‌سازی هم در توافق اولیه آمده، هم در توافق نهایی خواهد آمد

این عضو پیشین تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای در پاسخ به این پرسش که چرا توجیهی که امروز مورد اشاره آمریکا و ایران در بحث "حق" غنی‌سازی است قبلاً مطرح نشده بود؟ در حالی که از ابتدای بحث هسته‌ای مناقشه اصلی همان‌طور که خودتان گفتید بر سر شناسایی "حق" غنی‌سازی بود است، وگرنه چالش هسته‌ای می‌توانست زودتر از این‌ها حل شود؟ گفت: پذیرش عملی حق ایران انجام شده است و این پذیرش هم در توافق اولیه است و هم در توافق نهایی خواهد آمد. آنچه در توافق اولیه نیست و در نهایی هم نمی‌آید به رسمیت شناختن "حق" غنی‌سازی ایران است.

نمی‌دانم چرا قبلاً استدلال آمریکا در نپذیرفتن "حق" غنی‌سازی مورد توجه نبوده است؟

وی خاطرنشان کرد: نمی‌دانم چرا چنین استدلالی 4 یا 8 سال پیش به ذهن سیاستمداران آمریکایی و ایرانی نرسید، اما من در چند سال اخیر با شرکت در صدها ساعت محافل عملی و آکادمیک در آمریکا و اروپا و بر اساس تجربه‌ای که کسب کردم، متوجه تفاوت برداشت دو طرف درباره موضوع حق غنی‌سازی شدم. من در مطالبیم در گذشته بر روی «شناسایی» حق ایران تأکید می‌کردم اما آن‌ها (کارشناسان و حقوقدانان غربی) می‌گفتند که ما غنی‌سازی را برای آلمان و ژاپن پذیرفتیم، اما آن را به عنوان "حق" به رسمیت نشناختیم. در عین حال تأکید می‌کنم، نمی‌دانم چرا حقوقدانان و سیاستمداران ایران و آمریکا قبلاً در این چارچوب بحث نکردند.

توافق ژنو نه فتح‌الفتوح است و نه ننگین

این عضو پیشین تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای در ادامه گفت وگویی با ایسنا درباره برخی عبارات و واژگان در "برنامه اقدام مشترک" که مبهم و محدودکننده فعالیت‌های هسته‌ای و برنامه غنی‌سازی ایران به نظر می‌آید، گفت: به نظر در ارزیابی از توافق ژنو در کشور دچار افراط و تفریط شده‌ایم. عده‌ای معتقدند تیم مذاکره‌کننده

همه چیز را داده است و توافق را ننگین و خیانت و مذاکره‌کنندگان کشور را عوام‌ترین افراد می‌دانند که از مذاکره چیزی نمی‌دانند، در حالی که مذاکره‌کنندگان 5+1 تیزترین و باهوش‌ترین دیپلمات‌ها بوده و هر چه خواستند به دست آورده‌اند. عده‌ای هم این توافق را فتح‌الفتوح تلقی می‌کنند و از آن به شکست 5+1 یا تسلیم قدرت‌های جهانی در مقابل ایران تعبیر می‌کنند. اما معتقدم توافق ژنو نه فتح‌الفتوح است و نه ننگین.

وی گفت: در یک معنا توافق ژنو برد برد است، البته نه به این معنا که هر دو طرف به خواسته‌های حداکثری‌شان رسیده باشند.

موسویان با طرح این پرسش که اگر این توافق صورت نمی‌گرفت طرف‌های درگیر در بحث به چه سمت و سویی می‌رفتند؟ اظهار کرد: اگر این توافق صورت نمی‌گرفت، ایران به افزایش سطح و میزان غنی‌سازی ادامه می‌داد و طرف مقابل هم تحریم‌ها را افزایش می‌داد و احتمال وقوع جنگ جدی می‌شد. بنابراین همین که چنین روندی شکل نگرفت، موفقیت و دستاورد است. برای ایران متوقف شدن تحریم‌های جدید و بخشی از تحریم‌های گذشته موفقیت نسبی است، چون خواسته اسرائیل، اعراب، تندروهای کنگره و ضد انقلاب مبنی بر این‌که اگر آمریکا دست به تحریم‌ها بزند، ساختمان تحریم‌ها را متزلزل کرده است محقق نشد.

نباید در مساله هسته‌ای اغراق کنیم

این عضو پیشین تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای تاکید کرد: نباید در مساله هسته‌ای اغراق کنیم به گونه‌ای که مردم تصور کنند مساله هسته‌ای یعنی جمهوری اسلامی، ملت و تاریخ ایران. البته تکنولوژی هسته‌ای تکنولوژی برتری است و حتما هم باید آن را داشته باشیم و از خطوط قرمز ماست، اما مگر بعد از جنگ که هشت سال خون و خسارت دادیم، از عراق خسارتی گرفتیم؟ در یک برآورد باید 600 میلیارد دلار خسارت به ایران داده می‌شد، اما یک دلار هم نگرفتیم و شرف و دین و آبروی‌مان هم از بین نرفت. به قول علما جنگ در نقطه‌ای از باب "اکل میت" به پایان رسید.

قطعه‌نامه 598 جام زهر نبود

وی با اشاره به قطعه‌نامه 598 و تعبیر امام خمینی از آن که "جام زهر" بود با بیان این‌که "قطعه‌نامه 598 پیروزی برای کسی (عراق و ایران) نبود و جام زهر هم نبود" اظهار کرد: با این‌که تعبیر جام زهر را حضرت امام (ره) فرمودند، اما نظر من این است که قطعه‌نامه 598 جام زهر نبود. همین که عراق یک میلی‌متر از خاک ایران را نتوانست تصرف کند و ما نه در مقابل عراق که در مقابل یک دنیا ایستادیم، پیروزی بود. معتقدم باید ابعاد این پیروزی را برای مردم باز کنیم.

باید به مردم صریح گفت که در مذاکره امتیاز می‌دهیم و امتیاز می‌گیریم

معاون پیشین شورای عالی امنیت ملی تصریح کرد: متأسفانه در کشور به شکلی افراطی با توافق ژنو برخورد می‌کنند که این برخورد روحیه مردم را نسبت به آن خراب می‌کند. باید به مردم صریح گفت که در مذاکره امتیاز می‌دهیم و امتیاز می‌گیریم. آنها (5+1) هم وارد مذاکره می‌شوند و امتیاز می‌دهد تا امتیاز بگیرند. این‌که آمریکا و جهان غرب بعد از 34 سال خصومت با ایران می‌پذیرند ایران ما در خاک خود غنی‌سازی داشته باشد، امتیاز کمی است؟ خط قرمز اعراب، اسرائیل و آمریکا را برداشتیم، اما الان از این مسایل صحبت نمی‌شود یا کم اهمیت نگاه می‌شود.

"نیاز عملی" برنامه و فعالیت هسته‌ای کشور را خودمان تعریف می‌کنیم

محدودیت‌ها در غنی‌سازی باید برای دوره اعتمادسازی باشد، نه همیشه

وی گفت: اگر بخواهم منصفانه قضاوت کنم، هر کس دیگری از میان 75 میلیون نفر به مذاکره می‌رفت بیش‌تر از آنچه تیم مذاکره‌کننده امتیاز گرفت، نمی‌توانست کاری کند.

موسویان ادامه داد: آنها یک امتیاز به ما دادند که پذیرش غنی‌سازی در خاک ایران است و یک امتیاز ما به آنها دادیم که پذیرش محدودیت در برنامه غنی‌سازی‌مان است و مذاکره یعنی همین. البته در توافق نهایی اگر محدودیت‌هایی را برای اعتمادسازی در ابعاد غنی‌سازی می‌پذیریم، باید برای همان دوره اعتمادسازی باشد، نه همیشه. همچنین "نیاز عملی" ایران در برنامه و فعالیت‌های هسته‌ای را خودمان تعریف می‌کنیم، نه

قدرت‌های بزرگ. این اصول باید به طور جدی در مذاکرات نهایی مورد توجه باشد.

هیچ کشوری نیست که فعالیت‌های غنی‌سازی داشته باشد و پروتکل الحاقی را نپذیرفته باشد

این عضو پیشین تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای درباره پذیرش و اجرای پروتکل الحاقی در گام نهایی، اظهار کرد: 120 کشور پروتکل الحاقی را پذیرفتند و هیچ کشوری نیست که فعالیت‌های غنی‌سازی داشته باشد و پروتکل الحاقی را نپذیرفته باشد. البته برزیل و آرژانتین پروتکل الحاقی را نپذیرفتند، اما با آژانس توافقی شبیه به پروتکل الحاقی، بالاتر از پادمان جامع امضا کردند. ما نمی‌توانیم از این امر مستثنی باشیم و نباید در داخل چنین شعاری دهیم که اگر فردا روزی پروتکل الحاقی را پذیرفتیم، مردم احساس شکست کنند.

اگر حمایت رهبری نباشد به جایی نمی‌رسیم

موسویان با اشاره به اهمیت حمایت مقام معظم رهبری از تیم مذاکره‌کننده در رسیدن به توافق گفت: اگر حمایت رهبری نبود به این مرحله نمی‌رسیدیم و بعد از این هم اگر حمایت ایشان نباشد به جایی نمی‌رسیم.

منتقدان تیم هسته‌ای در دوران ما باورشان بود که پرونده به شورای امنیت نمی‌رود

عضو پیشین تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای کشور در پاسخ به این پرسش که انتقادات به تیم هسته‌ای در دوره شما بیشتر بود یا در دوره فعلی؟ تصریح کرد: عمده منتقدان ما در دولت خاتمی باور و فرض‌شان این بود که ارجاع به شورای امنیت یک بلوف است و بر اساس این فرضیه می‌نوشتند و صحبت می‌کردند و تیم را مورد حمله قرار می‌دادند، اما ما معتقد بودیم که موضوع ارجاع پرونده مساله‌ای حقوقی نیست و کاملاً سیاسی است. آمریکایی‌ها 30 سال منتظر بودند ایران را تهدید صلح و امنیت جهانی و بر روی میز شورای امنیت قرار دهند یا تحریم‌های یک‌جانبه علیه ایران را با اجماع جهانی همراه سازد. ما در آن مقطع به خوبی می‌دانستیم که موضوع هسته‌ای ابزار مناسبی برای آمریکا در راستای محقق کردن اهداف 30 ساله‌اش است.

وی ادامه داد: البته در دوره ما هر دو طرف حسن نیت داشتیم، اما با دو فرضیه متفاوت.

نباید موجودیت نظام، کشور و انقلاب را در گرو مساله هسته‌ای ببریم

هر کس به مذاکره برود، ناچار است انعطاف به خرج دهد

موسویان تاکید کرد که "نباید موجودیت نظام، کشور و انقلاب را در گرو مساله هسته‌ای ببریم چون این مسایل مهم‌تر از آن است که حتی در گرو جنگ تحمیلی قرار گیرد. بعد از جنگ چیزی از ارزش، اعتبار و اهمیت ایدئولوژیک و استراتژیک ایران کاسته نشد بلکه افزوده شد. البته این به معنای کم اهمیت دانستن مساله هسته‌ای نیست. تکنولوژی هسته‌ای و مساله غنی‌سازی کاربردهای بسیار دارد و فقط یک مساله فنی نیست، اما ماهیت و هویت مادی و معنوی ایران به مساله هسته‌ای گره نخورده است. باید بپذیریم هر کس به مذاکره برود، ناچار خواهد بود بین قطعنامه‌های شورای امنیت، شورای حکام، مقررات آژانس و خواسته‌هایی که ایران دارد، انعطاف به خرج دهد، همان‌طور که قدرت‌های بزرگ مجبور خواهند شد در اعمال قطعنامه‌های شورای امنیت درباره ایران انعطاف به خرج دهند و کوتاه بیایند.

این عضو پیشین تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای در دولت خاتمی درباره برگرداندن قطعنامه‌های شورای امنیت، گفت: چنانچه توافق نهایی امضا شود، به تایید شورای حکام آژانس و شورای امنیت می‌رسد و جدول زمان‌بندی اجرای توافق وجود خواهد داشت که متناسب با پیشرفت تعهدات توسط دو طرف تحریم‌ها برداشته خواهد شد.

توافق ژنو می‌تواند 3 تا 5 سال اجرا شود

موسویان درباره زمان احتمالی اجرای توافق ژنو اظهار کرد: توافق نهایی اگر خوب تعریف شود، بین سه تا پنج سال می‌تواند اجرا شود و بعد از آن برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای ایران عادی می‌شود.

تولید سوخت 20 درصد کار درستی بود

وی درباره تعلیق غنی‌سازی 20 درصدی گفت: غنی‌سازی بالای پنج درصد هیچ وقت برنامه ایران نبوده است.

وقتی آنها زور گفتند که برای راکتور تهران سوخت نمی‌دهند ما خودمان برای تولید سوخت تا غنای 20 درصد اقدام کردیم که معتقدم کار درستی بود، چون آنها متوجه شدند با فشار و تهدید این پروسه جلو نمی‌رود.

هیچ وقت در برنامه غنی‌سازی ایران «برچیدن» اتفاق نمی‌افتد.

این دیپلمات با سابقه کشورمان درباره مذاکرات گام نهایی و اظهارنظرهایی که قبل از آغاز آن از سوی آمریکا مبنی بر "برچیده" شدن برنامه هسته‌ای مطرح می‌شود با بیان این‌که در هر مذاکره‌ای که موضوع آن چالش بزرگ بین‌المللی است مثل پرونده هسته‌ای ایران، مذاکره‌کنندگان با خواست حداکثری وارد می‌شوند و برای تحقق خواست‌شان از قبل تبلیغات می‌کنند تاکید کرد که اما اگر دو طرف به دنبال یک مصالحه و توافق باشند به خواست حداقلی رضایت می‌دهند.

موسویان گفت: هیچ وقت در برنامه غنی‌سازی ایران «برچیدن» اتفاق نمی‌افتد.

فکر نمی‌کنم استراتژی هسته‌ای ایران تولید سوخت مازاد بر مصرف باشد

معاون پیشین شورای عالی امنیت ملی درباره تولید سوخت هسته‌ای در کشور در آینده خاطرنشان کرد: فکر نمی‌کنم استراتژی هسته‌ای ایران تولید سوخت مازاد بر مصرف باشد. طبق اظهارات طرف 5+1 و متن توافق، اگر ایران 2 یا 4 نیروگاه اتمی داشته باشد، می‌تواند برای همان تعداد سوخت تولید کند و اگر روزی 20 نیروگاه داشت به همان میزان می‌تواند در مقطعی که عملاً نیاز دارد، سوخت تولید کند. اما اگر ایران قصد صادرات سوخت داشته باشد، این حق ایران طبق انپی‌تی است.

وی در عین حال تصریح کرد که "اگر توافق بین‌المللی صورت نگیرد و مناقشه هسته‌ای ایران حل و فصل نشود یا قطعنامه‌های شورای امنیت به قدرت خود باقی بماند، کسی خریدار کالای هسته‌ای ما نخواهد بود. بنابراین باید واقع‌بینانه برخورد کرد و پذیرش واقعیات به معنی از دست دادن اساس حق‌مان در زمینه هسته‌ای نیست.

موسویان افزود: ما قدرت‌های بزرگ را قانع کردیم که غنی‌سازی در خاک ایران را بپذیرند و اصل دعوا و مناقشه بر روی همین مساله بود.

با تمدید مهلت شش ماهه اجرای گام اول توافق ژنو موافق نیستیم

این عضو پیشین تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای در دولت خاتمی در پاسخ به این پرسش که تمدید مهلت شش ماهه اجرای گام اول توافق ژنو برای ایران را مثبت یا منفی می‌داند؟ گفت: موافق تمدید مهلت شش ماهه گام اول توافق ژنو نیستیم و توصیه‌ام به هر دو طرف این است که در شش ماه توافق را اجرا کنند و به سراغ اجرای گام بعدی بروند، چون این توافق در چهار جبهه به طور جدی مورد چالش است. لابی صهیونیست، کنگره آمریکا، جبهه‌ای از اعراب و نه همه آنها و منافقین و ضد انقلاب.

این استاد دانشگاه پرینستون آمریکا با اشاره به انتخابات کنگره در نوامبر 2014 تصریح کرد: از تابستان آینده آمریکا به طور عملی وارد مبارزات انتخاباتی می‌شود و در عمل تصمیم‌گیری‌های بزرگ در این فاصله امکان‌پذیر نیست. علاوه بر این اگر جمهوری‌خواهان در کنگره پیروز شوند به طور کامل با توافق آمریکا با ایران مخالف هستند. آنها (جمهوری‌خواهان) سعی خواهند کرد با توافق ژنو علیه دموکرات‌ها در انتخابات شرکت کنند، البته دموکرات‌ها هم اگر بتوانند تا قبل از تابستان آینده مساله هسته‌ای را حل کنند در انتخابات آتی به نفع‌شان خواهد بود.

کف مطالبات ایران در توافق نهایی باید غنی‌سازی در خاک و برداشتن همه تحریم‌ها باشد

موسویان گفت: کف مطالبات ایران در توافق نهایی باید دو چیز باشد؛ اول این‌که همه تحریم‌های یک‌جانبه و چندجانبه مربوط به مساله هسته‌ای برداشته شود و دوم غنی‌سازی برای مصارف صلح‌آمیز هسته‌ای در خاک ایران پذیرفته شود و بتوانیم سوخت مورد نیاز خود را تولید کنیم.

گزینه "روی میز" شعار است

اوباما مصمم است مساله هسته‌ای را حل کند

این دیپلمات با سابقه کشورمان در پاسخ به این پرسش که برخی معتقدند ایران باید در قبال موضع همیشگی آمریکا که می‌گوید "گزینه‌ها (نظامی) روی میز است" خروج از انپی‌تی را مطرح کند، با تاکید بر این‌که آمریکا 34 سال است می‌گوید همه گزینه‌ها روی میز است و هیچ وقت هم نه جمهوری خواه و نه دموکرات از آن استفاده نکرده‌اند افزود: با توجه به شرایط داخلی آمریکا این موضع "شعار" است و مصرف داخلی دارد. معتقدم اوپاما مصمم است مساله هسته‌ای را حل کند، اما با توجه به چالش‌هایی که در برابر این تصمیم دارد باید معامله نهایی به نحوی باشد که بتواند در داخل در مقابل چهار جبهه‌ای که از آن نام بردم مانور دهد و آنها را راضی نگه دارد. معتقدم باید این نوع موضع‌گیری‌ها را شوخی تلقی کنیم.

این استاد دانشگاه خاطرنشان کرد: البته از نظر من و از نظر حقوقی این حرف مخالف منشور سازمان ملل است، چون هیچ کشوری حق تهدید یک عضو دیگر سازمان ملل را ندارد. تنها مرجع شورای امنیت سازمان ملل است نه آمریکا. اوپاما که مدعی رعایت حقوق و مقررات بین‌المللی است و از ایران انتقاد می‌کند، این مساله را نقض می‌کند. به نظر اوپاما باید این شعار را برای همیشه کنار بگذارد، اما اگر این ظرفیت و توانایی را ندارد، باید بدانیم که آنها مشکلات داخلی دارند.

به مصلحت روحانی است درباره نظارت و تصمیم‌گیری در بحث هسته‌ای استراتژی دولت نهای قبلی باقی بماند

موسویان هم چنین درباره طرح موضوع کمیته ناظر بر مذاکرات و مذاکره‌کنندگان، گفت: معتقدم استراتژی که در دولت خاتمی و احمدی‌نژاد بود که جمعی نظارت و تصمیم‌گیری در بحث هسته‌ای داشتند، خوب است و به مصلحت است که همان جمع در دولت روحانی هم باشد.

وی درباره تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای گفت: این‌که چه کسی مذاکره کننده باشد، مساله مهمی نیست. ممکن است کشور یک روز تصمیم بگیرد که وزیر دفاع یا نماینده ایران در سازمان ملل مذاکره کند، اما این‌که تیم کارشناسی مذاکره‌کننده در وزارت خارجه باشد، حرف درستی است. در دوران آقای خاتمی هم در عمل تیم کارشناسی از وزارت خارجه بودند و این امری طبیعی است.

درگیری سیاسی داخلی در روند فعلی هسته‌ای سم مهلك است

سفیر پیشین ایران در آلمان ادامه داد: دولت آقای روحانی و نظام جمهوری اسلامی احتیاج به ایجاد یک اجماع ملی در روند هسته‌ای دارد و بدون اجماع، روند فعلی دچار درگیری‌های سیاسی داخلی می‌شود که سم مهلكی است.

وی تاکید کرد: از این رو، برای کمک به اجماع ملی به مصلحت دولت و تیم مذاکره‌کننده است، جمعی که برابند و نشان دهنده تصمیم ملی هستند در کنار تیم هسته‌ای وجود داشته باشد. البته وقتی مقام معظم رهبری نظری را تایید می‌کنند، حرف آخر است، اما تیم مذاکره‌کننده به مصلحتش است که همان استراتژی دولت خاتمی یعنی جمعی متشکل از یک حضور و تصمیم‌گیری ملی را در کنار خود داشته باشد تا سیاست‌ها را بررسی و بحث کنند و تصمیم‌گیری کنند و آن را به مقام معظم رهبری ارسال کنند که در نهایت روند مذاکرات و توافقی‌ها توأم با یک اجماع ملی باشد.

توافق نهایی روابط ما با کشورهای عرب را به دوران هاشمی و خاتمی بازمی‌گرداند

موسویان با بیان این‌که باید منافع و دیدگاهی که به مذاکرات هسته‌ای داریم فراتر از بحث هسته‌ای باشد، تصریح کرد: اگر توافق هسته‌ای در گام نهایی حاصل شود، عاملی در کاهش تنش‌های ایران و غرب بعد از سه دهه خواهد شد و باز شدن درب‌های اقتصادی و تکنولوژیک و نقطه مهم تنش منطقه‌ای بر سر بحث هسته‌ای برطرف می‌شود که تسهیل‌کننده روابط منطقه‌ای خواهد شد. همچنین توافق نهایی ایران و 5+1 می‌تواند روابط ما با کشورهای عرب را به دوران آقایان هاشمی و خاتمی بازگرداند.

شکست در مذاکرات هسته‌ای یعنی افزایش تحریم‌ها و احتمال وقوع جنگ

این استاد دانشگاه در آمریکا خاطرنشان کرد: خاورمیانه در آشوب است و به سمت ناکجاآباد می‌رود. ایران و آمریکا و قدرت‌های دیگر به تنهایی قادر به مدیریت بحران خاورمیانه نیستند و شکست در مذاکرات هسته‌ای یعنی افزایش تحریم‌ها، تقابل و احتمال وقوع جنگ. و این مساله نه تنها اوضاع خاورمیانه را به شدت وخیم خواهد کرد بلکه ایران را از بهره‌برداری از ظرفیت و پتانسیل‌هایی که الان در منطقه به وجود آمده، محروم

می‌سازد.

این عضو پیشین تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای گفت: در حال حاضر ایران فرصت طلایی‌ای در خاورمیانه به دست آورده است و استراتژیست‌ها و سیاست‌یون ما باید کمی فراتر از امروز را ببینند.

مذاکرات آینده ایران و 5+1 دوره ای در پایتخت هفت کشور برگزار شود

وی درباره برگزاری مذاکرات بعدی میان ایران و 5+1 در نیویورک تاکید کرد: پیشنهاد می‌کنم مذاکرات آینده به طور دوره‌ای در پایتخت‌های هفت کشور برگزار شود چرا که معقول و منطقی است مذاکرات در پایتخت هر هفت کشور برگزار شود.